

Yhdyspinnat lasten, nuorten ja perheiden palveluissa uudistuvassa toimintaympäristössä

Selvityshenkilöt

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen
yhdyspinnat –selvityshenkilöt

29.11.2017

Tavoite ja lähtökohdat

Selvitystyön tavoitteena on

- turvata oikea-aikainen ja tarpeenmukainen tuki lapsen, nuoren ja perheen erilaisiin tarpeisiin myös kunta-, sote- ja maakuntaudistusten myötä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Selvitystyön lähtökohtana on

- Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa tehty kehittämistyö ja sen hankesuunnitelman toimeenpano (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2016:29)
- Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma (LAPE): lasten, nuorten ja perheiden palveluita yhteen sovitetaan asiakaslähtöisiksi kokonaisuuksiksi, jotka luovat asiakaslähtöistä siltaa yli tulevan maakunta-uusi kunta -yhdyspinnan.

Tavoitteet

- Selvitystyössä
 - kartoitetaan sote- ja maakuntauudistuksen myötä syntyvät **yhdyspinnat** ja niihin liittyvät haasteet
 - tehdään ehdotuksia siitä, millaisella **ohjauksella** lapsi- ja perhelähtöisyys palveluissa varmistetaan sekä
 - kerätään tietoa toimivista **johtamisen malleista** palvelukokonaisuuden toimivuuden varmistamiseksi lapsi-, nuoriso- ja perhepalveluissa.

Yhdyspintoja lasten, nuorten ja perheiden palveluissa tarkastellaan monella tasolla

1. Lapsi, nuori ja perhe

- Koti, varhaiskasvatus, koulu, opiskelu, vapaa-ajan toiminta

2. Palvelut - kokonaisuudet

- kokoavat palvelut yhteen helposti saataviksi
 - Perhekeskustoimintamalli
 - Kouluun ja oppilaitokseen kiinnittyvät hyvinvointipalvelut - Opiskeluhoito
 - Ohjaamopalvelut
 - Erityistason ja vaativien palvelujen kokonaisuus

3. Palvelujen järjestäminen ja tuottaminen

- Kunta
- Maakunta

5. Ohjaus

- Valtioneuvosto, ministeriöt ja niiden alaiset laitokset

6 Kaikilla tasoilla

- Tietotuotanto
- Johtaminen
- Osaamisen johtaminen

Sosiaali- ja terveysministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön asettamat selvityshenkilöt

- **Olli-Pekka Heinonen**, Opetushallituksen pääjohtaja, pj.
- **Anna-Kaisa Ikonen**, Työelämäprofessori, Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulu
- **Matti Kaivosoja**, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymän perheiden palveluiden toimialuejohtaja
- **Timo Reina**, Suomen Kuntaliiton varatoimitusjohtaja

Selvityshenkilöiden toimikausi on 8.6.2017 - 31.12.2017

Selvityshenkilöiden tukena

Taustaryhmä edistää ja tukea selvityshenkilöiden työtä.

- **Maria Kaisa Aula**, hankejohtaja (STM), pj.
- **Jari Gustafsson**, kansliapäällikkö (TEM)
- **Anita Lehikoinen**, kansliapäällikkö (OKM)
- **Päivi Sillanaukee**, kansliapäällikkö (STM)
- **Terhi Päivärinta**, johtaja, Suomen Kuntaliitto

Tuotokset ja ehdotusten hyödyntäminen

- **Väliraportissa** kuvataan työskentelytapa, tunnistetut yhdyspinnat sekä niiden keskeiset haasteet (syyskuun loppuun 2017 mennessä)
 - Esittely LAPEn ohjausryhmälle 12.10.2017
- **Loppuraportissa** esitellään toimenpide-ehdotukset
 - Luovutetaan sosiaali- ja terveysministeriölle ja opetus- ja kulttuuriministeriölle 31.12.2017 mennessä
- **Ehdotusten hyödyntäminen**
 - LAPE muutosohjelma vie osaltaan ehdotuksia eteenpäin vuoden 2018 aikana.
 - Ehdotuksia yhdistetään myös
 - sote-valmisteluun sekä
 - maakuntahallintoon joko lainsäädännön, kunnan ja maakunnan ohjausjärjestelmien tai yhteisen valmistelun kautta.

Selvityshenkilöiden tukena sihteeristö

Sihteerit tukevat selvityshenkilöiden työtä tuottamalla tarvittavat selvitykset

- Marja-Leena Perälä, THL (johtamisen asiantuntemus), pj.
- Sari Haavisto, TEM (maahanmuuttaja- ja kotoutuspalvelut)
- Päivi Kaukonen, STM (muut erityispalvelut) ja
- Jarkko Lahtinen, Kuntaliitto (varhaiskasvatus),
- Ulla Laine, OPH (perusopetus),
- Marjo Malja, STM (lastensuojelu),
- Anne Mårtenson, (OKM, ammatillinen koulutus)
- Merja Niemi, OKM (aluekehittäminen sekä maakunta- ja sote-uudistus)
- Marjaana Pelkonen, STM (matalan kynnyksen lapsi- ja perhepalvelut, perhekeskus),
- Janne Savolainen, TEM (Nuorisotakuu),
- Eeva Nykänen (THL, lakiosaaminen, konsultointi)

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
sote- ja maakuntauudistuksessa
Kysely sote- ja maakunnan muutosjohtajille

Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen yhdyspinnat –
selvityshenkilöt
11/2017

Tausta

- Kysely liittyy Sosiaali- ja terveysministerin sekä opetus- ja kulttuuriministerin asettamaan Yhdyspinnat lasten, nuorten ja perheiden palveluissa - selvityshenkilöiden työhön
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluilla tarkoitetaan tässä alle 25-vuotiaiden palveluja

Kyselyn tarkoitus

- Miten lasten ja nuorten näkökulma ja palvelut ovat mukana **maakunnan palvelujen suunnittelussa**
- Millaisia **kokonaisuuksia maakunnissa** on muodostettu tai aiotaan muodostaa lasten, nuorten ja perheiden palveluihin?
- Miten edistetään lasten, nuorten ja perheiden palvelujen järjestämistä maakunnassa **kokonaisuutena** niin, että huomioidaan **sote-palvelujen lisäksi kuntien ja muidenkin** tahojen järjestämät palvelut?
- Millä keinon **palvelutarpeen ennakointia** varten saadaan tietoa palvelujen tarpeen ja kysynnän muutoksista?
- Millaisin **talousohjauksen keinoin** varmistetaan kuntien ja maakuntien järjestämien **palvelujen toiminnallinen kokonaisuus**, jossa painottuvat varhainen tuki ja ongelmien ennaltaehkäisy?

Kyselyyn vastanneet maakunnat

Kyselyyn vastasi 13 /18 maakuntaa

- Etelä-Karjala
- Etelä-Pohjanmaa
- Etelä-Savo
- Keski-Pohjanmaa
- Keski-suomi
- Kymenlaakso
- Lappi
- Pohjanmaa
- Pohjois-Pohjanmaa
- Pohjois-Karjala
- Satakunta
- Uusimaa
- Varsinais-Suomi

Kysely lähetetty maakunta- ja sote-muutosjohtajille
Kyselyn lähetti STM

Vastaaminen

Vastasi yksin (7 maakuntaa), tehtävänimikkeeni on:

- Sote-muutosjohtaja
- Muutosagentti
- Lape muutosagentti
- Muutosagentti
- Sote-vastuuvalmistelija
- sote-valmistelun asiantuntija

Yhdessä ryhmän kanssa (6 maakuntaa), mukana seuraavat tahot:

- Vastaajina perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja ja Etelä-Savon LAPE muutosagentti
- LAPE muutosagentti ja maakunnan LAPE-ryhmän puheenjohtaja, Pohjanmaan liiton kehittämissuunnittelija
- Muutosjohtaja, Sote projektipäällikkö, LAPE muutosagentti
- Muutosjohtaja, LAPEn muutosagentti ja aluekehitysasiantuntija/osallisuus-asiantuntija
- Satakunnan maakuntauudistus, LAPE-työryhmä, SATULA-hanke
- LAPE-muutosagentti, Eksote sosiaalipalvelut

3. Keitä LNP palvelujen vastuuhenkilöitä tai muita lapsia, nuoria ja perheitä edustavia tahoja on mukana maakunnan ja soten suunnittelussa?

	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Maakunnan Lapsiperheiden muutosohjelman (LAPE-ryhmän) vastuuhenkilöitä	13	0	0
Lasten, nuorten ja perheiden sote-palvelujen vastuuhenkilöitä	13	0	0
Kuntien sivistystoimen vastuuhenkilöitä	10	3	0
Lasten, nuorten ja perheiden palveluissa toimivia työntekijöitä	9	3	0
Lasten, nuorten ja perheiden edustajia	8	4	1
Ohjaamo- ja TE-toimiston työntekijöitä	9	2	1
Muita: Järjestöt, seurakunnat, yritykset	8	0	0

4. Mikä ryhmä tai taho suunnittelee LNP palvelujen kokonaisuutta maakuntasi sotessa?

	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Sote-uudistuksen suunnitteluryhmässä on <u>alaryhmä</u> , <u>jaos tms.</u> , joka suunnittelee LNP palvelujen kokonaisuutta	8	2	1
Lasten, nuorten ja perheiden palveluja suunnittelee muu ryhmä/taho. Mikä?	8	0	1

Muu ryhmä tai taho

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämissuunnitelman lasten, nuorten ja perheiden alatyöryhmä
- pääasiallisesti perhe- ja sosiaalipalvelujen alatyöryhmä valmistelee, mutta lasten, nuorten ja perheiden palveluja on myös muissa alatyöryhmissä valmistelussa (esim. terveystalvelut, nuorisopsykiatria)
- Lape Kymenlaakso hanke ja sen kehittäjäryhmät, kuntien moniammatilliset LAPE -ryhmät

5. Onko tarkoituksena ottaa lapset, nuoret ja perheet mukaan seuraavien asiakirjojen valmisteluun? (N=12)

	Kyllä	Ei	Yhteensä
Maakuntastrategia	11	1	12
Maakuntaohjelma	11	1	12
Soten palvelustrategia	12	0	12
Soten palvelulupaus	11	1	12

6. Onko tarkoituksena sisällyttää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointi ja palvelut seuraaviin asiakirjoihin?

	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Maakuntastrategia	10	0	3
Maakuntaohjelma	9	0	4
Soten palvelustrategia	12	0	1
Soten palvelulupaus	11	0	2

7. Onko tarkoituksena käsitellä erityisryhmiin (esim. maahanmuuttajat) kuuluvien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja palveluita seuraavissa asiakirjoissa?

	Kyllä	Ei	Ei tietoa
Maakuntastrategia	9	0	4
Maakuntaohjelma	8	0	5
Soten palvelustrategia	10	0	3
Soten palvelulupaus	9	0	4

8. Mikä on maakunnan hallintomallin ja soten hallintorakenteen sekä LNP palvelujen sijoittamisen suunnittelun tilanne?

	Täysin valmis	Ei vielä valmis	Vasta aloitettu	Ei vielä aloitettu
Maakunnan hallintomalli	0	5	6	2
Soten hallintorakenne	2	5	4	2
Lasten, nuorten ja perheiden sote-palvelujen sijoittuminen sotessa	3	6	3	1

10. LNP palvelukokonaisuuden muodostamista on käsitelty maakunnan valmistelun ylimmässä/poliittisen tason ryhmässä, ohjausryhmässä tai vastaavassa

Kyllä	7
Ei vielä, mutta on tarkoitus	5
Ei tietoa	1

9. Miten LNP palvelut muodostavat kokonaisuuden maakunnan soten hallintorakenteessa?

	Kyllä	Ei vielä suunniteltu
Kaikki palvelut on koottu yhteen esim. elinkaari-mallin mukaisesti	5	7
Muuten. Miten?	6	2

Avoimet vastaukset: Kyllä

- Perhekeskustoimintamallin mukaisesti
- Perustettu kuntayhtymä 2017 vuoden alusta
- Palvelukokonaisuudet muodostuvat järjestämisen ja asiakaskohtaisen integraation kautta.
- Eksotessa on 8. vuosi menossa ja palvelut on koottu maakunnallisesti yhteen. 'Tuleva lainsäädäntö määrittelee yksityiskohtaisemmin sote-kokonaisuuden hallinto- ja johtamisrakenteen. Kysely on siksi hankala vastata kaikilta osin.

12. Millä ratkaisulla maakunta tukee LNP sote-palvelujen muodostumista lapsi-, nuori- ja perhelähtöiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi?

	Kyl- lä	Ei, on tarkoi- -tus	Ei	Ei tie- toa
LNP palvelut muodostavat oman palvelualueen (kokonaisuuden) tai vastaavan, jolle kohdennetaan omat voimavarat	3	7	1	2
Maakunnan soten luottamushenkilöjohton alaisuudessa on toimielin, joka vastaa maakunnan LNP palveluja koskevien päätösten valmistelusta ja yhteensovittamisesta.	0	3	1	9
Maakuntaan nimetään LNP palvelujen johtoryhmä, joka tukee palvelujen yhteensovittamista ja yhtenäistää toimintatapoja maakunnan alueella.	2	2	0	9
Maakuntaan nimetään lapsiasiamies, joka tukee lapsinäkökulman valtavirtaistamista maakunnassa.	0	1	1	11
LNP osallistumiseen haetaan ratkaisuja (edustuksen osallistumisen lisäksi)	8	4	0	1
Muu: verkostomainen yhteistyörakenne ja digitaalisiin palveluihin perustuva toimintatapa: Sähköinen asiointialusta, (sähköinen) perhekeskus, yhteistyöalueelle muodostuva malli	6	3	0	1

13. Ratkaisut, joilla sote-palvelut ja varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen, kasvupalveluiden ja järjestöjen palvelujen yhteensovittaminen toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi

	Kyllä	Ei, on tarkoitus	Ei	Ei tietoa
Maakunnan ja kunnan järjestämien LNP palveluiden yhteensovittamiseksi on kuntakohtainen LNP palvelujen johtoryhmä , jota kunta koordinoi. Pienillä kunnilla voi olla yhteinen ryhmä.	5	1	1	6
Kootaan maakunnanlaajuinen ryhmä LNP palveluiden vastuuhenkilöistä, jossa maakunta ja kunnat sopivat palvelujen suunnitteluun ja koordinaatioon liittyvistä kysymyksistä ja yhtenäisistä toimintatavoista yhdyspinnoissa.	8	3	0	2
Laaditaan maakuntaa, kuntia ja muita toimijoita varten yhdyspintatyön perehdyttämishjelma tms., jolla ennakoivasti torjutaan katkoksia tiedon välittymisessä sekä yhtenäistetään toimintatapoja.	3	2	0	8
Kehitetään sähköisiä menetelmiä , jotka vahvistavat lasten, nuorten ja perheiden palveluja koskevaa keskinäistä tiedon hyödyntämistä maakunnan ja kuntien välillä. Muita: Perhekeskustoimintamallin yhteensovittavaa johtamista/verkostojohtamisen mallia rakennetaan.	7	4	0	2

14. Onko kehitetty/kehitteillä verkostoivan ja yhteen sovittavan johtamisen malleja? (1)

Johtaminen

- Kuntien LAPE-ryhmät ja niiden johdon tuki
- Toimijaverkoston johtajille ja esimiehille suunnatut verkostodialogiset valmennukset
- mm. kehittäjätiimit ja kokemusasiantuntijat

Sisote-yhteistyö

- On koottu yhteen sivistystoimen ja soten johtajat maakunnasta. Käyty alustavat keskustelut yhteensovittavan, verkostomaisen johtamisen tavoista

Perhekeskusmalli

- perhekeskustoimintamalli
- Perhekeskustoimintamallin kehittäminen, perhekeskuskoordinaattorit
- Mm. yhteistyö perhekeskusten ja järjestöjen kanssa
- Intergraatio työ perhekeskusmalliin (konsultaatiot, jalkautuvat toimintamallit, yhteisen asiakkuuden toimintakulttuurin vahvistaminen).

14. Onko kehitetty/kehitteillä verkostoivan ja yhteen sovittavan johtamisen malleja? (2)

Lapsiystävällinen maakunta

- Lapsiystävällinen maakunta -toimintamalli/-käytännöt
- Uudenlaisen toimintakulttuurin omaksuminen kunnissa ja maakunnissa: toimintakulttuuri hallinnossa ja päätöksenteossa uudistuu lapsen oikeuksiin ja tietoon perustuvaksi. Välineinä mm. lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi.

Erityisryhmät ja järjestöt

- Keskustelu käynnistetty järjestöjen kanssa mm. ELO ry.
- Erityisryhmien, kuten vammaisten ja maahanmuuttajien palvelut, on huomioitu valmistelussa osana LAPEA

Asiakaskohtainen integraatio

- Asiakaskohtainen integraatio-malli
- Esim. case manager -malli moniasiakkuuksien johtamiseen kehitteillä

15. Onko maakunnan kunnissa keskusteltu opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä, kunnat vai kaikkien kuntien suostumuksella maakunta?

	Kyllä	Ei keskusteltu	Ei tietoa
Kunnat	4	4	6
Maakunta kaikkien kuntien suostumuksella	3	3	5

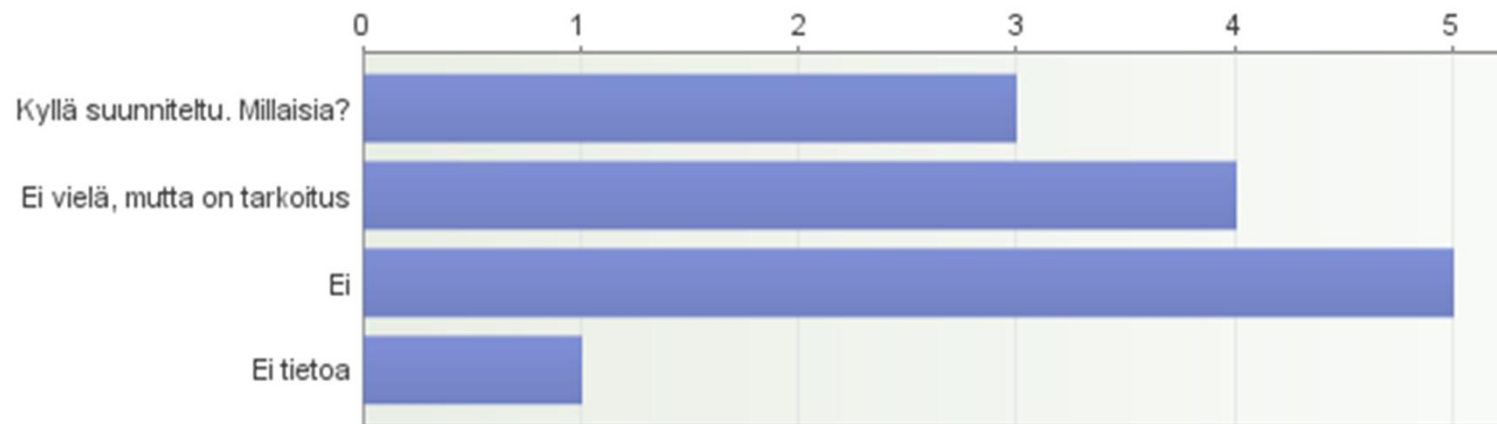
16. Onko maakunnassanne sovittu/keskusteltu kuntien kanssa siitä...

	Kyllä on sovittu	Kyllä on keskusteltu	Ei vielä on tarkoitus	Ei	Ei tietoa
...miten perhekeskustoimintamallin kokonaisuutta (lapsiperheiden sote-palvelut, kuntien palvelut, järjestöjen ja seurakuntien palvelut) maakunnassanne koordinoidaan?	0	10	2	0	1
...miten varmistetaan opiskeluhuoltopalvelujen toteuttaminen opiskelijoiden näkökulmasta yhtenäisenä kokonaisuutena maakunnassa?	1	5	5	1	1
...miten nuorten palvelut , toisen asteen oppilaitosten sekä nuorisotyön, järjestöjen ja kasvupalvelujen yhdyspinnat sovitetaan yhteen toisiaan tukevaksi kokonaisuudeksi?	0	6	5	1	1

17. Onko maakunnassanne suunniteltu LNP palveluihin liittyvää kustannusten seuranta siten, että voidaan tarkastella...

	Kyllä	Ei, mutta on tarkoitus	Ei ole suunniteltu	Ei tietoa
...sote-kustannuksia kokonaisuutena ?	7	6	0	0
...erikseen edistävien ja ehkäisevien sekä korjaavien sote-palvelujen kustannuksia?	4	8	0	0
... maakunnan järjestämien palvelujen ja kuntien järjestämien palvelujen kustannuksia yhteensä (mukaan ei lasketa nuorisotyöttömyyden kuluja)?	2	9	1	0

18. Kannusteet (insentiivejä), kun kunta edistää asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia maakunnan laatiman hyvinvointikertomuksen mukaisesti

Millaisia?

- Hyvinvoinnin edistämisen kannustimia, suunnitelma aihioasteella
- Yhteisöllisyyden tukeminen
- Ministeriön kanssa on alustavasti käyty keskustelu mahdollisuudesta liikuntapalvelujen palveluketjun pilotoinnista. Hyviä kokemuksia on jo mm. liikkuvan koulun ja ennaltaehkäisevä päihdetyön osalta. Olennaista on, että on yhteinen tietopohja ja analyysit.

19. Ovatko maakunta ja kunnat keskustelleet, miten maakunnan ja kunnan on tarkoitus jakaa vastuuta järjestötoiminnan mahdollistajana?

5 maakunta keskustellut: Miten vastuu jaetaan?

- Yhtenäistä ratkaisua ei ole vielä.
- Järjestöavustukset sovittu
- Päävastuuta kunnille, perusteluna: kunnilla parhaat edellytykset tuntea alueen toimijoita
- On keskusteltu, mutta
 - STM:n tulee ohjeistaa asiassa, koska vastuut maakunnan ja kunnan kesken asiat ovat epäselvät.
 - Myös järjestöjä koskevan ohjeistuksen päivitykset puuttuvat mm. viimeiseen valinnanvapausmalliin liittyen.
 - Myös maakunnan rooli hankkeiden omarahoituksen rahoittajana nykyisten kuntien sijaan tuntuu esim. STEA -hankkeissa erikoiselta, koska valtion rahasta on maakunnankin osalta kyse.

8 maakuntaa, ei vielä, mutta on tarkoitus

21. Miten tieto LNP palvelujen tarpeesta on tarkoitus saada kunnista?

- Vakiinnutetaan kuntien LAPE-ryhmien toiminta, jolle vastuutetaan seurannan tehtäviä esim. osana hyvinvointikertomusta. Jatkossa digitaaliset ja oma-arvioinnin välineet
- Hyvinvointikoordinaattorien koostamat tiedot maakunnasta, hyvinvointikertomustiedot (kouluterveyskyselyt ym.), kuntakohtaiset LAPE työryhmät, lasten ja perheiden kuuleminen (perheparlamentit, nuorisovaltuustot ym.) työpajoissa
- Kuntakohtainen selvitys
- Kartoitetaan osana sote- ja kuntayhtymävalmistelua lasten, nuorten ja perheiden (sote) palveluiden asiakasmääriä ja palveluita. Kouluterveyskyselystä saadaan alueellista kuvaa lasten ja nuorten hyvinvoinnista.
- Selvitetään lapsi- ja nuorisoikäisen väestön määrä ja ennuste maakunnan/ kuntien alueella, Indikaattoritieto, mm. kouluterveyskyselyt
- Maakuntaan perustettu jo yhteinen sote etupainotteisesti ja tietoja kerätty. Palvelurakenne tiedossa jokaisesta maakunnan kunnasta, koska yhteinen järjestäjä.

21. Miten tieto LNP palvelujen tarpeesta on tarkoitus saada kunnista?

- HYTE tietoryhmän avulla sekä Sote neuvottelukunta, joka on soten ja kuntien yhteinen, maakuntaan samanlainen
- Hyödynnetään olemassa olevaa dataa (esim. kouluterveyskyselyt, hyvinvointikertomukset, muut paikalliset mm. kuntien, sairaanhoitopiirien, oppilaitosten tekemät selvitykset ja tutkimukset). Lisäksi laaditaan lapsille ja nuorille suunnattu oma kysely (laadullinen tieto).
- Erilaisten tietokantojen ja indikaattoritietojen avulla, hyvinvointikertomukset, erilaiset tiedolla johtamisen työkalut.
- Yhtenäisten toimintamallien ja integraation kautta (mm. kasvun tuen menetelmien kautta). Varsinaisia tiedolla johtamisen työkaluja ei ole vielä valittu.
- Eksotessa kehitettyä tietojohdamisen mallia on tarkoitus laajentaa myös kuntien kasvatusta- ja opetustoimen/sivistystoimen suuntaan.
Jo nykyisin maakunnallinen Eksote neuvottelee palvelusopimusneuvotteluissa kuntakohtaisesti tilanteesta ja tarpeista. Lisäksi käytössä on maakunnallinen hyvinvointikertomus, jota analysoi ja työstää kuntien yhteinen hyvinvointiryhmä.

22. Miten riittävää on LNP palveluihin liittyvä tietopohja toiminnan suunnittelun, päätöksenteon ja kustannusten seurannan kokonaiskuvan muodostamisen näkökulmasta?

	Riittävää	Osittain riittämätöntä	Melko riittämätöntä	Ei lainkaan riittävää
Lasten ja nuorten terveys ja hyvinvointi	1	11	1	0
Perheiden hyvinvointi	0	10	2	1
Palveluista	0	0	0	0
LNP perustason terveystalvelut	2	10	1	0
LN erikoissairaanhoidon palvelut	4	8	1	0
LNP sosiaalipalvelut (ei lastensuojelu)	1	10	2	0
Lastensuojelu	3	8	2	0
Muut palvelut /toiminta	0	0	0	0
Järjestöjen lapsi-, nuoriso- ja perhetyö	1	7	5	0
Seurakuntien lapsi-, nuori- ja perhetyö	1	7	4	0
Ohjaamotoiminnan tarve ja toiminta	0	8	5	0
Joku muu. Mikä?	0	2	0	0

23. Suunnitteilla olevat toimet säännöllisen vertailukelpoisen tiedon saamiseksi päätöksenteon tueksi

8 maakuntaa: Kyllä suunniteltu, millaisia

- Kustannusseurantaan sote-tietopakettien käyttöönotto
- Maakunnallisen hyvinvointikertomuksen sekä lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen (2018-)
- Tukeudutaan osittain valtakunnalliseen tietopohjaan, Tietopaketit, KUVA-mittaristo jne. Myös omaa tiedon tuotantoa kehitetään.
- Nimetty henkilö, joka analysoi olemassa olevaa tietoa parhaillaan
- Alueellisen tiedontuotannon kehittäminen, mukaan lukien kokemustiedon kerääminen.
- Valmistellaan osana maakunnan tiedolla johtamisen kokonaisuutta
- Tietojohtamisen mallin (tietoallas) hyödyntäminen perhepalveluissa.

5 maakuntaa: Ei vielä, mutta on tarkoitus

24. Miten maakuntanne aikoo hyödyntää kuntien hyvinvointikertomuksia, kun laaditaan maakunnan hyvinvointikertomusta? 1

Maakunnan hyvinvointikertomuksen valmistelussa kuntien hyvinvointikertomusten painopisteitä ja maakunnan tilannetta kuvaavat indikaattorit

- Maakunta tarkastelee alueensa kuntien kertomusten painopistealueet ja laatii niiden pohjalta maakunnallisen hyvinvointikertomuksen. Lisäksi tarkastellaan koko maakunnan yleistilannetta hyvinvoinnin ja terveyden mittareiden kautta. Painopistealueet eri toiminnolle eri tahoja tukien laaditaan mm. näiden tietojen turvin. Seuranta ja vaikutusten arviointityö niinkään sisältyy maakunnalliseen HyTe-työhön.
- Osalla kuntia käytössä sähköinen hyvinvointikertomus
- Varmistetaan maakunnan ja kuntien hyvinvointikertomusten yhtenevä ja riittävä tietopohja. Kehitteillä olevan maakunnan TTKI rakenteen rooli hyvinvointitiedon tuottajana. Hyvinvointityöllä yhteinen visio ja strategiset tavoitteet
Kuntien hyvinvointikertomuksista saadaan paikallista tietoa, jota voidaan käyttää tiedolla johtamisen välineenä - osana maakunnallista hyvinvointikertomusta.
- Kuntien hyvinvointikertomuksista kootaan tietoa maakunnalliseen kertomukseen hyvinvointikoordinaattorien toimesta.
- Maakunnallisten sekä kunnallisten suunnitelmien yhteensovittamisesta keskustellaan. Seurataan valtakunnallisia linjauksia hyvinvointi-indikaattoreihin liittyen.

24. Miten maakuntanne aikoo hyödyntää kuntien hyvinvointikertomuksia, kun laaditaan maakunnan hyvinvointikertomusta? 2

Hyvinvointityöstä vastaava henkilö koordinoi kansallisten linjausten mukaan

- Maakunnan ja kuntien hyte vastuuhenkilöiden toiminnan koordinointi
- Maakunnan hyvinvointityöstä vastaava henkilö on yhteistyössä työstämässä kuntien hyvinvointikertomuksia. Pienissä kunnissa ei omaa resurssia työhön vaan tukeudutaan maakunnan yhteiseen resurssiin.

Hyte-ryhmässä jo nyt maakunnan ja kuntien ym. - yhteinen valmistelu

- Kymenlaakson maakuntaan on perustettu Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmä 2017 vuoden alussa. Työryhmässä on laaja-alainen kunta-edustus useilta sektoreilta, myös järjestöyhteistyöedustus sekä sote-uudistukseen liittyvä edustus.
- Tehdään yhteistyössä jo nyt. Kunta HYTE-hanke pohjustaa. Tulossa yhteinen koulutus maakunnan ja kunnan tasolle
- Hyödynnämme suunnittelussa maakunnan yhteistä hyvinvoinnin yhteistyöryhmää.
- Laaditaan yhteisymmärryksessä, toisiaan tukien, valmistelua myös HYTE-ryhmässä
- Hyödynnetään jo osittain, mutta voisi jatkossa ottaa vahvemaksi osaksi yhteisen olemassa olevan suunnitteluprosessin näkökulmasta
- Alustavina suunnitelmina on liittää kuntien hyvinvointikertomukset osaksi maakunnan

Toiveena saada hyvinvointikertomuksiin myös rakenteellista sosiaalityötä kuvaavaa tietoa

25. Miten tärkeänä pidätte sitä, että tietopohjaa / tietuotantoa kehitetään siten, että

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Jokseenkin tärkeä	Vähän tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
...saadaan kokonaiskuva lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista, terveydestä ja palveluista?	12	1	0	0	0
...sote-uudistuksen arviointi toteutetaan siten, että saadaan kokonaiskuva sekä maakunnan että kuntien järjestämisestä LNP palveluista?	12	1	0	0	0
...tietoa tuotetaan siten, että saadaan tietoa palvelukokonaisuuksittain (perhekeskus, opiskeluhuolto, ohjaamo, erityistason palvelut)?	11	2	0	0	0

26. Toimintakulttuurin uudistamisen haasteellisuus uudessa toimintaympäristössä

	Erit- tän	Mel- ko	Jokse enkin	Vä- hän	Ei lain- kaan
Yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen	0	4	6	2	0
Keskinäisen luottamuksen vahvistaminen	1	3	5	3	0
Johtamisosaamisen uudistaminen	2	6	1	3	0
Henkilöstön ammatillisen osaamisen uudistaminen	0	3	6	3	0
Työ- ja toimintatapojen uudistaminen	1	6	4	1	0
Yhteistoiminta kuntien kesken	0	4	3	5	0
Yhteistoiminta palvelualojen kesken	0	3	8	1	0
LNP saaminen mukaan kehittämistyöhön	0	3	3	3	3
Henkilöstön saaminen mukaan kehittämistyöhön	0	2	4	4	2
Sivistystoimen asiantuntemus mukaan	0	4	4	2	2
Järjestöjen rooli terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä	0	2	1	5	4
Yhtenäisen tiedon välittäminen muutoksesta työntekijöille	0	4	8	0	0
Muutokseen liittyvän tiedon hallinta	2	5	5	0	0
Muu: resurssien ja valtakunn. muutoslinjausten niukkuus	1	1	0	0	0

27. Toimet lapsi- ja perhelähtöisen toimintakulttuurin omaksumiseksi maakunnassa ja kunnissa

10 maakuntaa; Kyllä suunniteltu. Millaisia?

- Lapsiystävällisen maakunnan toimintakulttuuri ja lapsivaikutusten arviointi
- Dialogisen toimintakulttuurin vahvistaminen, verkostotyön osaamisen vahvistaminen, hyödyntämällä verkosto-osaajapankkia. Luo luottamusta, suojele lasta verkkokoulutuksen toteuttaminen maakunnan lasten, nuorten ja perheiden palveluissa.
- Perehtyminen lapsiystävällinen kunta/ maakunta toimintamalleihin, lapsivaikutusten arviointiin, lapsibudjetointiin; Osana lape hanketta valmisteilla 9.2.2018 toteutettava seminaari em. aiheista, suunnattu päättäjille, ammattilaisille etc.
- Maakunnassa on nähty erittäin tärkeäksi toimintakulttuurin muutoksen vieminen myös kuntapäättäjille. Puolenpäivän mittainen koulutuspäivä Lapsivaikutuksen arvioinnista. Jalkaudutaan keväällä 14 kuntaa tehden kunnan näköistä tapahtumaan kuntalaisten kanssa. LAPE muutosagentti vie eteenpäin toimintakulttuurin muutososiota.
- Otettu jo huomioon osissa kuntia, mikä on maakunnallinen tavoite
- Tehdään uutta ja parempaa asiakaslähtöisesti: Lape-hankkeen toimet. Perustason palvelujen vahvistaminen erityistason tuella. Tuetaan lapsia ja perheitä pääsääntöisesti heidän omissa arkiympäristöissään. Annetaan perheiden itse määritellä tarvitsemansa tuki.
- LAPEssa on oma toimintakulttuurin alatyöryhmä ja lapsiystävällinen maakunta-toimintamalli. Alustavat keskustelut LAPE-työryhmässä

2 maakuntaa: Ei vielä, mutta on tarkoitus

28. Liittykö lasten, nuorten ja perheiden palvelujen tuottajien valintaan ja tilaajaosaamiseen erityisesti huomioitavia seikkoja?

9 maakuntaa: Kyllä. Millaisia? (1+1 maakuntaa: Ei ja Ei Tietoa)

- Kokonaisuuden ja integraation toteutuminen aidosti. Eettinen näkökulma erittäin painava.
- Hankintaosaamisen vahvistaminen
- Mahdolliseen valinnanvapauslakiin liittyvien yksityisille palveluntuottajille, maakunnan asettamien ehtojen laatimiseen liittyvä osaaminen, toiminnan seuranta, vaikutusarviointeineen tulee olla tulee olla järjestäjätaholla vahvaa! Lasten, nuorten ja perheiden palvelukokonaisuuden ymmärrystä ja osaamista tulee olla tässä ehtojen laadintatyössä mukana.
- laatukriteerit
- mm. sujuvat ja ketterät palveluprosessit, laatu, osaaminen, yhteensopivat tietojärjestelmät, omavalvonta, palvelujen saavutettavuus, tiedon vaihto
- Yhteiset säännöt. Insentiivit, jotka tuottavat vaikuttavia palveluja.
- Kriteerien yhtenäisessä määrittelyssä on opeteltavaa.
- Palveluntuottajien kirjo on laaja ja laatu voi vaihdella. Järjestäjän ja tuottajan roolin eriyttäminen aiheuttaa resurssi- ja rekrytointihaasteita. Järjestäminen vaatii erilaista strategista osaamista ja monituottajamallissa integraatio voi heikentyä ilman erityisiä toimenpiteitä.

29. Evästyksiä selvityshenkilöiden työhön 1

Yhdenvertaisuus ja integraatio

- Oppilas- ja opiskeluhuollon jakautuminen kahteen osaan voi vaarantaa palvelujen yhdenvertaisen palvelujen saannin (erityisesti pienet kunnat). maakunnan perhe- ja sosiaalipalvelujen alatyöryhmän näkemys on, että oppilas- ja opiskeluhuollon palvelut (terveys- ja psykososiaaliset palvelut) tulisi järjestää ja tuottaa maakunnassa (vrt, ESSOTE).
- Kokonaisuuden hallinnan näkökulmasta nähdään myönteisenä lasten ja perheiden sote palvelujen sijoittuminen pääosin maakunnan liikelaitokseen: Mahdollisuus arvioida uudelleen koulujen kuraattori ja psykologipalveluja
- Koulupuolen oppilashuollon jakautuminen kanteen on osittain negatiivinen asia
- Valinnanvapauslaki ei saisi muodostua lape -palvelujen integraation toteuttamisen esteeksi.

29. Evästyksiä selvityshenkilöiden työhön 2

Maakunnan LNP palvelujen kehittämisessä huomioitavaa

- Kuntien panostuksia lasten, nuorten ja perheiden terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseen seurattava systemaattisesti, ovatko kannustimet riittävät
- Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kokonaisuus jää maakunnissa terveystalvelujen ja vanhustalvelujen valmisteluja vähäisemmäksi, koska asiakasmääristään em. ovat suurimmat
- Kuntien lape-palveluiden yhtenäistäminen/yhteiskehittäminen maakunnassa kuntien kesken. Miten varmistetaan henkilöstön osallisuus oman maku-sote uudistuksessa (ei saa jäädä kyselyiden varaan)? Rakenteet voidaan uudistaa nopeasti, mutta prosessit muuttuvat hitaasti, toimeenpano ontuu jos liian monet asiat ovat kesken lakien voimaantullessa.
- Huolena kunnan insentiivi vaikuttaa hyvinvointiin ja ennaltaehkäisyyn, kun rahoitus Soteen tulee jatkossa valtiolta.
- Myös tietojärjestelmiä koskeva kysymys on avoin, mihin tieto kirjataan?
- Työllisyyden hoitoon liittyvät sosiaalitalvelut tulisi olla osa maakunnan sosiaalitalveluja. Lasten vanhempien talvelut ovat valmistelussa suurelta osin aikuisten talveluissa (esim. työllisyys, mielenterveys- ja päihdetalvelut) - yhdyspinta tulee huomioida valmistelussa.

29. Evästyksiä selvityshenkilöiden työhön 3

Ohjaus, lainsäädäntö ja muutoksen tuki

- Useiden eri valtion rahoittamien ja koordinoimien muutosohjelmien täytyisi tuottaa yhtenäisiä valtakunnallisia kehittämislinjauksia niin, että niitä voitaisiin hyödyntää sote-uudistuksen valmistelutyössä nykyistä paremmin.
- Miten saadaan aikaan aito monialainen maakuntakonserni? Miten huomioidaan tuki rakenteessa sote-kehittäminen? Kunta-maakunta työnjakoa koskevat sopimusohjelmat. Päätöksenteon pohjaksi toimintaa koskevan tiedon systemaattinen kerääminen, yhtenäiset käytännöt. Miten rajapinnat muuttuvat yhdyspinnoiksi.
- Lakien voimaan saattaminen on ratkaisevan tärkeää uudistuksen etenemiselle.
- Maakunnan ja kuntien mahdollisimman laaja sopimisoikeus on edellytys toimivalle mallille. Tästä oman maakuntamme kehitys on oiva esimerkki, se on syntynyt vapaaehtoisesti ja omiin tarpeisiin.
Pilotoinnit kehittämissasioissa ovat tärkeitä, mm. liikuntapalvelujen kokonaisprosessin hallinta ja konkreettiset toimet ennaltaehkäisyssä kuntatasolla voivat tuottaa hyötyä myös maakuntatasolla.
- Myös erilaisten insentiivimallien kokeilut tai mallintamiset siitä, miten hyödyn jakaminen maakunnan ja kunnan kesken edistäisi terveyttä ja hyvinvointia maakunnassa, olisivat tervetulleita.

Kiitos